

KLIMAVENLIGE OG BÆREDYGTIGE MÅLTIDER I AARHUS KOMMUNE

Projekt Klimavenlige og bæredygtige måltider er et femårigt projekt, der løber frem til og med 2025. Det er forankret i Indkøb og Udbud, hvor det ligger med tæt forbindelse til Fødevareudbud og -aftaler. Projektet er en udmøntning af Den Klimapolitiske Fødevarestrategi, der blev vedtaget d. 26. juni 2019:

<https://dagsordener.aarhus.dk/vis?id=ca6a4cf4-2ac0-4f83-a6f4-424d19021fc9&fritekst=fødevarestrategi&punktid=8ced0b1b-4b91-4bf6-a909-3761c73b4c82>

Og udmøntningen d. 3. februar 2021:

<https://dagsordener.aarhus.dk/vis?id=27c8d3be-3caa-4158-b40e-b4fd5938f0ba&fritekst=fødevarestrategi&punktid=e3877440-364c-4ba1-93ae-3372c1c79cc8>

FORMÅL

3 mål frem mod 2025

- 🎯 25 % reduktion af CO₂-aftrykket af indkøbte fødevarer
- 🎯 33 % mindre madspild
- 🎯 Flere klimavenlige fødevarer ind i indkøbsaftaler

Uden at gå på kompromis med 60 % økologi, velsmag, ernæring og lokal medbestemmelse.

Med tre mål, og uden at gå på kompromis med velsmag, sundhed, økologi og medbestemmelse, vil Aarhus Kommune gå foran i kampen for at reducere klimaaftrykket og øge bæredygtigheden af vores måltider.

Visionen er, at Aarhus Kommune går foran, og viser borgerne, at det kan lade sig gøre at blive mere klimavenlig og bæredygtig, uden at gå på kompromis med økologi, velsmag, sundhed og lokal indflydelse. Og at Kommunen inspirerer borgere, virksomheder og andre offentlige myndigheder til at gå med på samme vej.

Projektet understøtter magistratsafdelingernes arbejde med at nå de mål, der er vedtaget.

RESUMÉ AF INDSTILLING OG PROJEKT

De tre mål nås gennem projektet via inspiration, kurser og vidensdeling.

Indsatsen er forankret på tværs af kommunens magistratsafdelinger. Sammen med arbejdsgrupper og interessenter vurderer og igangsætter projektgruppen de aktiviteter, der skal til for at nå i mål. Projektet henvender sig til alle magistratsafdelinger og medarbejdergrupper, og også til borgerne.

Der er afsat ressourcer til en projektmedarbejder, samt drift, materialer og kurser og inspiration. Deltagelse i aktiviteterne er primært henvendt til madprofessionelle i køkkenerne, og er gratis. De enkelte magistratsafdelinger sikrer, at der lokalt afsættes ressourcer til deltagelse i projekt- og arbejdsgrupper, samt timer til deltagelse i aktiviteter. Projektet er agilt, og aktiviteterne er ikke fastlagte på forhånd.

Når de måltider, der serveres i alle kommunens tilbud, både er sunde og velsmagende, er indsatsen også med til at udligne uligheden i sundhed mellem borgerne.

Med kommunikation og oplysning, er indsatsen også med til at klæde borgere i alle aldersklasser på til at træffe valg af fødevarer og måltider, der har en positiv virkning på klima, miljø og egne livskår. Dermed har indsatsen en direkte værdi for borgerne.

Formidlingsindsats tilrettelægges i løbet af projektet, og målrettes i forhold til målgruppe.

Projektet spiller op af Aarhus Kommunes Klimastrategi og sammen med relevante indsatser.

EFFEKT AF PROJEKTET PÅ KLIMAAFTRYKKET

De indkøbte fødevarers klimaafttryk måles hvert år. Baseline er 2019. I øjeblikket er der ikke officielle danske retningslinjer for, hvordan de skal måles.

Derfor kan det estimat vi benytter nu, ændre sig senere. Nuværende estimat for 2019 er på 10.289 tons CO₂-ækvivalenter, og dermed er målet at aftrykket for 2025, skal være 7.717 tons CO₂-ækvivalenter.

Det samlede aftryk hænger sammen med mindsning af madspild. Reduceres madspildet, reduceres indkøb af fødevarer. Dette er med til at sænke det samlede klimaafttryk af indkøbte fødevarer.

Det skal bemærkes, at aftrykket for 2020 og delvist 2021 grundet lukningen af køkkener og arbejdspladser i en periode (Covid-19), og ændrede forhold i måltidsproduktionen, ikke vil være retvisende.

INDSATSER

Målene nås gennem kompetenceudvikling, inspirationsarrangementer og opbygning af netværk til udveksling af erfaringer. Gennem samarbejde og samskabelse af initiativer og indsatser på tværs af kommunen og med involvering af borgere og andre interessenter. Gennem fødevareaftaler og samarbejdet med grossisterne. Via forskellige samarbejder findes nye veje og i tilstødende projekter, inspireres vi og andre til at gå den grønne vej.

Det var på forhånd ikke fastlagt præcist, hvilke aktiviteter der skulle sættes i gang. Dette skyldtes, at projektet skulle være så agilt, at der var plads til samskabelse mellem relevante parter. Dermed er fokus på de behov, der opstår og kortlægges over tid.

Det har vist sig at være en fordel ift. Covid19, hvor det har været meget begrænset, hvad der kunne laves af fysiske aktiviteter. Her var det gennem webinarer projektet skulle eksistere.

Dog er en aktivitet essentiel, og det er at foretage madspildsmålinger i køkkenerne, som skal reducere madspild med 33 %.

Andre aktiviteter i projektet kan være:

- Oplæg til ledere og personaler på Kommunens arbejdspladser med fokus på, hvorfor vi nu går denne vej, og hvad vi dermed bidrager til.
- Netværksdannelse for køkkenpersonaler til erfaringsudveksling. Besøg i køkkener med henblik på at få tilrettelagt den bedste indsats det pågældende sted.
- Inspirationsarrangementer med f.eks. fokus på alternative proteinkilder, tang, mad med vilde planter, køkkenhaver, fra kaffegrums til Østershatte/kaffemel mm.
- Der er forskellige nationale events, som den nationale madspildsdag og dagtilbuddenes Maddag og Bælgfrugternes dag, som det er oplagt, at projektet også sætter fokus på.
- Initiativerne lægger sig op ad de klimavenlige kostråd, og kostråd til måltider, som Fødevarestyrelsen har lanceret.

Indkøbsaftalerne på fødevarer, som køkkenerne skal benytte, har fokus på at øge udvalget af de fødevarer, der har mindst klimaaftryk. Arbejdet med at få flere klimavenlige fødevarer ind i aftalerne, sker i tæt samarbejde mellem Indkøb og Udbud, brugerne af aftalen, grossister, organisationer som FOOD, samt producenter.

Brugere og borgere og andre interessenter inddrages i projektet, hvor det er relevant. Som de f.eks. blev i den høring der blev foretaget forud for, at indstillingen sendes til byrådet. Efterfølgende omkring aktiviteter med særlige målgrupper. Pop-up arrangementer på bibliotekerne er en mulighed, og et større arrangement, hvor vi fortæller om hele indsatsen og indbyder til inddragelse af borgere og interessenter, er også tænkt ind. Virtuelle borgermøder er her en oplagt mulighed.

Og helt borgernært kan børn undervises i klimavenlig mad i madkundskab, eller i forbindelse med aktiviteter i dagtilbud, på bosteder, i skoler mv, og der kan arrangeres foredrag og klimavenlig fællesspisning på lokalcentre, på skoler, idrætscentre, aktivitetstilbud osv.

Alle aktiviteter bidrager til fællesskab og den fælles fortælling om Aarhus som en bæredygtig og klimavenlig by, der går foran. En god by for alle.